Suomen Pysyvä Edustusto Bryssel EUE NEUVOSTORAPORTTI EUE2015-02847

EUE Kiviniemi Antero(UM), Turkia Riikka-Maria(UM) 06.10.2015

Asia
EU; TSTK-neuvosto (Työllisyys ja sosiaalipolitiikka)

Kokous
Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asiat -neuvosto 05.10.2015 - 05.10.2015

Keskusteltiin työ- ja sosiaalipoliittisen ohjausjärjestelmän kehittämisestä talouspoliittisen ohjausjärjestelmän tasapainottamiseksi ja täydentämiseksi. Jäsenvaltiot peräänkuuluttivat työllisyys- ja sosiaaliministereille sekä alan komiteoille asianmukaista roolia niiden toimialaan kuuluvia suosituksia annettaessa ohjausjakson puitteissa. Suositusten toimeenpanoon ja sosiaalisiin vaikutuksiin haluttiin kiinnittää enenevää huomiota. Uusia menettelyjä ei sosiaalisen ulottuvuuden voimistamiseksi kaivattu. Kansallisten toimivaltoja pidettiin tärkeinä samoin ylhäältä toteutuvaa sosiaalista yhdentymistä. Eräät maat peräänkuuluttavat eurooppalaista työttömyysturvaa, sosiaalisia vähimmäisstandardeja sekä sosiaalisia turvamekanismeja EMUun.

Euroalueen ulkopuoliset maat ilmaisivat paheksuntansa ennen kokousta järjestetyn työllisyys- ja sosiaaliministerien epävirallisen euroryhmä kokouksen johdosta.

Neuvosto kävi myös ensimmäisen keskustelun komission 17.9. julkaisemasta ehdotuksesta suositukseksi pitkäaikaistyöttömien integroimiseen työmarkkinoille. Ehdotukseen suhtauduttiin pääasiassa myönteisesti, mutta huolia herättivät siitä mahdolliset aiheutuvat seurantavelvoitteet. Suomi korosti ennaltaehkäisevää näkökulmaa. Suositus on tarkoitus hyväksyä neuvoston kokouksessa joulukuussa.

Hyväksyttiin neuvoston päätös työllisyyspoliitiikan suuntaviivoista. Lisäksi hyväksyttiin neuvoston päätelmät riittävistä eläketuloista sekä työterveydestä ja -turvallisuudesta.

Komissio tiedotti myös työmarkkinajärjestöjen kanssa käytävän vuoropuhelun edistämisestä EU:n tasolla. Komissio esitteli lyhyesti työvoiman liikkuvuuvuuteen EU- ja EFTA-maiden alueella liittyvistä tilastoista ja taustoista.

Nk. kiintiödirektiivi vedettiin pois agendalta, koska ei ollut edellytyksiä yleisnäkemyksen hyväksymiseksi. Kuusi jäsenvaltioita pahoitteli voimakkaasti tapahtunutta.

A-kohtien luettelon hyväksyminen

12489/15 PTS A 69 (Muut kuin lainsäädäntöasiat)
12488/15 PTS A 68 (Lainsäädäntökäsittelyt)

Luettelot hyväksyttiin keskustelutta. Lainsäädäntökäsittelyihin sisältyi mm. yleisnäkemys lääkinnällisiä laitteita koskevaan asetukseen.

Työ- ja sosiaalipoliittinen ohjausjärjestelmä osallistavassa Euroopassa – tulevat vaiheet

12082/15 SOC 522 EMPL 343 ECOFIN 725 POLGEN 141
12079/15 SOC 520 EMPL 341 ECOFIN 722 POLGEN 139
+ ADD 1

Komissio (varapuheenjohtaja Dombrovskis) johdatteli aiheeseen toteamalla, että uudistetun ohjausjakson tarkoituksena on tukea jäsenvaltioiden uudistuksia, työllisyys- ja sosiaalisektori mukaan lukien. Tämä edellyttää komission mukaan aikaisempaa toimivampaa koordinaatiota eri politiikkojen välillä, prosessin selkeää omistajuutta sekä talous- ja rahanunionin kehittämistä. Nk. viiden puheenjohtajan raportin mukaisesti komissio tavoittelee voimakasta ylhäältä toteutuvaa sosiaalista yhdentymistä. Tämän toteutumiseksi tarvitaan komission mukaan tasapainoista ja voimistettua talous-, työllisyys ja sosiaaliindikaattorien käyttöä. Komissio (komissaari Thyssen) muistutti siitä, että sosiaaliset erot ja haasteet ovat yhä lisääntyneet EU:ssa ja kertoi lähestyvänsä asiaa sosiaalisten oikeuksien kautta. Työelämän muuttuessa tulee työntekijän ja työnantajan suhde pitää tasapainoisena oikeudenmukaisilla säännöillä. Sääntelyn tasoa pitäisi viedä ylöspäin eikä alaspäin. Komissio pitää tarkoituksenmukaisena jäsenvaltioiden sosiaalisten tulosten ja suoriutumisen vertaamisen voimistamista ja maakohtaisten suositusten antamista vertailun perusteella. Komission korostaa myös työmarkkinajärjestöjen roolia sosiaalisesti kestävän EU:n rakentamisessa. Komissio totesi, että EU:n legitimiteetti kytkeytyy sen kykyyn vastata vallitseviin sosiaalisiin huoliin ja haasteisiin.

Sosiaalisen suojelun komitean ja työllisyyskomitean puheenjohtajat korostivat komiteoiden roolia ohjausjakson ja Eurooppa 2020 -strategian toimeenpanossa. Ne pitivät tärkeänä, että työllisyys- ja sosiaalikysymykset ovat mukana ohjausjaksossa omalla painoarvollaan, olematta talouspolitiikalle alisteisia. Uusia välineitä tai prosesseja ei heidän mukaansa tarvita, ja 5 puheenjohtajan raportti on hyvä lähtökohta sosiaalisen ohjausjärjestelmän kehittämiseksi.

Kaikki jäsenvaltiot osallistuivat aiheesta käytyyn keskusteluun. työllisyys- ja sosiaalisektorin neuvoston, sen alaisten komiteoiden sekä avoimen koordinaation menetelmän roolia ohjausjaksossa pidettiin erittäin tärkeänä. Valtaosa jäsenmaista korosti, että kaikkien jäsenvaltioiden tulee voida osallistua yhtälailla sosiaalisen ulottuvuuden kehittämiseen. Ohjausjakson puitteissa annettujen suositusten toimeenpanon, valvonnan ja vaikutusten analysointia sekä nykyistä parempaa kohdentamista pidettiin tärkeänä. Uusien välineiden luomiseen sosiaalisen ulottuvuuden voimistamiseksi suhtauduttiin varauksellisesti. Niiden arveltiin johtavan lähinnä hallinnollisen taakan lisäämiseen. Nykyisten seurantavälineiden kehittämistä pidettiin riittävänä; indikaattorien käyttöä pidettiin tarkoituksenmukaisena jo nykytilanteessa.

Kansallisten erityispiirteiden kunnioittamista sekä prosessien kansallista omistajuutta pidettiin tärkeänä maakohtaisia suosituksia annettaessa. Maakohtaisten suositusten toivottiin kohdistuvan työllisyys- ja sosiaalialalla tavoitteisiin eikä keinoihin. Sosiaalisen yhtenäistymisen haluttiin toteutuvan korkean sosiaalisen suoriutumisen kautta. Yhteisenä tavoitteena on sosiaalisesti kolmen A:n EU. Jäsenvaltiot halusivat pitää kiinni Euroopan sosiaalisesta mallista. Myös liikkuvuus nähtiin sosiaalisten järjestelmien yhdenmukaisen kehittämisen välineeksi. Samalla korostettiin, että

talouskasvun turvaaminen, kilpailukyvyn edistäminen ja sisämarkkinoiden toiminta ja sosiaalinen ulottuvuus tulee saada tukemaan toisiaan. Eräät jäsenvaltiot halusivat kehittää EU-lainsäädäntöä tästä näkökulmasta. Eräät maat pitivät myös EU-tason työttömyysturvan ja vähimmäisstandardien kehittämistä toimivana sosiaalisen yhdentymisen mekanismina.

Vähemmistöön jääneet, euroryhmän kautta sosiaalista ulottuvuuden kehittämistä ajaneet jäsenvaltiot katsoivat, että EMU:n sisäisten asymmetriset shokkien puskurointi edellyttää sosiaalisia turvamekanismeja. Nämä turvamekanismit olisivat niiden mukaan konkreettinen keino edistää sosiaalista yhdentymistä ja tasapainottaa talousvetoisia EU-prosesseja.

Monien muiden maiden tavoin Suomi nosti puheenvuorossaan esiin sen, että sosiaaliset haasteet koskettavat kaikkia jäsenvaltioita. Suomi ei kannattanut erillisen työllisyys- ja sosiaalialan euroryhmän perustamista. EU:n tasolla sosiaaliset vähimmäisstandardit ovat Suomen käsityksen mukaan tarpeettomia. Sen sijaan sosiaaliset näkökohdat ja vaikutukset tulee Suomenkin mukaan ottaa huomioon ohjausjaksossa. Suomi piti tärkeänä riittävän toimeentulon ja laadukkaiden palveluiden saatavuutta sekä jäsenvaltioiden kansallista vastuuta niiden suhteen. Nykytilanteessa indikaattoreiden käyttö on Suomen käsityksen mukaan tasapainossa.

Uutta vauhtia Euroopan tason sosiaaliselle vuoropuhelulle

Tilannekatsaus
12100/15 SOC 525 EMPL 346

Komissio (varapuheenjohtaja Domrovskis) tiedotti lyhyesti työmarkkinaosapuolten kanssa käytävän vuoropuhelun tehostamisesta. Komissaari korosti työmarkkinaosapuolten kanssa käytävän vuoropuhelun tärkeyttä eurooppalaisessa yhteiskuntamallissa, jossa talous- ja yhteiskuntapolitiikka sovitetaan paremmin yhteen. Työmarkkinaosapuolet pitäisi saada entistä tiiviimmin mukaan lainsäädännön valmisteluun. Monissa jäsenvaltioissa olisi kuitenkin tarvetta vahvistaa työmarkkinaosapuolten valmiuksia. Komission mielestä suhteet työmarkkinaosapuoliin ovat parantuneet kolmikantaisen huippukokouksen ansiosta. Komissio haluaisi myös tehdä siitä entistä laajemman ja vaikuttavamman. Työmarkkinaosapuolet tulisi ottaa myös asianmukaisesti mukaan sosiaalisten oikeuksien peruspilarista keskusteltaessa. Komissio kuulee myös mielellään työmarkkinaosapuolia eurooppalaiseen ohjausjaksoon liittyvissä keskusteluissa.

Ehdotus neuvoston päätökseksi jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista

– Hyväksyminen
6144/15 SOC 70 EMPL 31 ECOFIN 97 EDUC 28 JEUN 21 (x)
+ ADD 1
12009/1/15 SOC 516 EMPL 338 ECOFIN 704 EDUC 250 JEUN 70 REV 1
11360/15 SOC 479 EMPL 316 ECOFIN 642 EDUC 236 JEUN 62
+ REV 1 (lt)

Komissio selosti lyhyesti asian käsittelyvaiheet, minkä päätteeksi neuvosto hyväksyi päätöksen työllisyyspolitiikan suuntaviivoista. Päätöksessä oli otettu huomioon Euroopan parlamentin, talous- ja sosiaalikomitean sekä alueiden komitean kannanotot.

Ikääntyvien yhteiskuntien riittävät eläketulot

12352/15 SOC 538 EMPL 353 PENS 11 ECOFIN 728
+ REV 1 (lv)
12085/15 SOC 523 EMPL 344 PENS 9 ECOFIN 707
+ ADD 1 - ADD 6

Hyväksyttiin ehdotus neuvoston päätelmiksi sekä eläkkeiden riittävyyttä koskevan raportin keskeiset viestit.

Komissio ja puheenjohtaja muistuttivat, että työllisyys- ja sosiaalisektori tarkastelee eläkkeiden riittävyyttä täydentäen eläkejärjestelmien kestävyyttä arvioivia talouspoliittisia tarkasteluja. Komission muistutti, että eläkejärjestelmien kestävyyttä on tavoiteltu erityisesti eläkeikää nostamalla sekä varhaiseläkemahdollisuuksia vähentämällä. Eläkkeiden riittävyys ja eläkeiän hyvinvointi voidaan komission mukaan turvata vain, mikäli työmarkkinat toimivat hyvin ja työllisyys on korkeaa. Komissio korosti, että eläkejärjestelmät käsittävät EU:ssa peruseläkkeiden, ansioturvaeläkkeiden ja lisäeläkkeiden erilaisia yhdistelmiä ja että työmarkkinajärjestöillä on keskeinen rooli eläkejärjestelmien kehittämisessä. Komissio kantoi huolta niiden ihmisten eläketurvasta, joilla ei ole riittäviä työperusteisia eläkeoikeuksia.

Neuvoston päätelmät: Uusi työterveyden ja -turvallisuuden ohjelma työolojen parantamiseksi
12354/15 SOC 539 EMPL 354 SAN 297
COR 1 (hu)

Hyväksyttiin päätelmäehdotus.

Puheenjohtaja esitteli päätelmät toteamalla, että työterveyden ja -turvallisuuden korkea taso on mahdollistava tekijä talouden ja sisämarkkinoiden kannalta. Päätelmät suuntaavat eteenpäin, ja puheenjohtajan mukaan on tärkeää, että työsuojelulainsäädäntö pidetään EU-tasolla ajan tasalla työmarkkinoiden ja -olosuhteiden kehittyessä.

Komissio piti tärkeänä, että EU:n työsuojelutoimenpiteet vastaavat työelämän muutoksiin ja muuttuviin tarpeisiin. Se muistutti, että 24 työsuojeludirektiivin toimeenpanon arviointi on parhaillaan käynnissä Loppuvuodesta 2016 komissio antaa konkreettisia ehdotuksia EU:n työsuojelulainsäädännön kehittämiseksi. Yksi ehdotus koskee syöpää aiheuttavia aineita. Ennen kesää 2016 komissio antaa uuden paketin työolosuhteiden kehittämisen puiteohjelmaksi.

Ehdotus neuvoston suositukseksi pitkäaikaistyöttömien integroitumisesta työmarkkinoille
– Periaatekeskustelu
12081/15 SOC 521 EMPL 342 EDUC 251 ECOFIN 710

Komissaari Thyssen esitteli komission 17.9. antaman ehdotuksen neuvoston suositukseksi pitkäaikaistyöttömien integroimisesta työmarkkinoille aiheesta valmistetun videon avulla. Aloite sisältää kolme tavoitetta: pitkäaikaistyöttömien parempi rekisteröiminen työvoimapalveluissa, henkilökohtainen arviointi 12–18 työttömyyskuukauden kuluessa sekä sopimus integrointia edistävistä toimenpiteistä työnhakijan ja kontaktipisteen kanssa. Komissaari korosti, että pitkäaikaistyöttömien tilanteen parantaminen liittyy EU:n yhteen perusperiaatteeseen eli kansalaisten olojen parantamiseen. Toiminnan tehostamiseksi tarvitaan erilaisten palvelujen yhteensovittamisella.

Ehdotus otettiin pääasiassa positiivisesti vastaan ja aloitteen tavoitetta pidettiin tärkeänä. Monissa jäsenvaltioissa on jo käynnissä erilaisia ohjelmia ja toimenpiteitä pitkäaikaistyöttömille. Jotkut näkivät kuitenkin ongelmaksi lisäresurssien puutteen suosituksen toteuttamiseksi erityisesti yhden luukun

periaatteen toteuttamisessa. Suosituksen ei myöskään haluttu aiheuttavan lisätaakkaa seurannan järjestämisessä. Keskustelussa korostettiin tarvetta joustavaan lähestymistapaan, jotta kansallisten järjestelmien erot voidaan ottaa riittävästi huomioon. Suomi kuului maihin, jotka korostivat ennaltaehkäisevää toimintaa ja aktiivitoimenpiteiden aloittamista jo ennen 12 kuukauden työttömyysjaksoa. Osaamisen arviointi ja kehittäminen työpaikkoja vastaavaksi sekä yhteydet yrityksiin nostettiin esille myös tärkeinä asioina.

Työllisyyskomitea on neuvoston sosiaalityöryhmän lisäksi aloittanut aloitteen käsittelyn. Komitean indikaattoriryhmän tehtäväksi jää selvittää, miten nykyisiä välineitä voidaan hyödyntää suosituksen seurannassa.

Suositus on tarkoitus hyväksyä joulukuun TSTK-neuvoston kokouksessa.

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi julkisesti noteerattujen yhtiöidenhallintoelinten jäsenten sukupuolijakauman tasapainottamisesta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä

Asiakirjat: 16433/12 SOC 943 COMPET 708 DRS 130 CODEC 2724
12358/15 SOC 540 GENDER 16 ECOFIN 729 DRS 62 CODEC 1242

Puheenjohtaja ehdotti asian poistamista asialistalta, koska direktiivineuvotteluissa ei ole edistytty Latvian puheenjohtajuuskauden jälkeen. Yleisnäkemyksen hyväksynnälle ei ollut siis edellytyksiä.

Puheenjohtajan ehdotusta ei vastustettu, mutta kuusi jäsenvaltiota ilmaisi pahoittelunsa asian johdosta. Ne peräänkuuluttivat voimakkaasti lisäponnisteluja, jotta yleisnäkemys kyetään hyväksymään neuvostossa joulukuussa.

Muut asiat

Ilmoitus euroalueen jäsenvaltioiden työ- ja sosiaaliministerien epävirallisesta kokouksesta

Puheenjohtaja raportoi aikaisemmin aamulla järjestämästään euroalueen sosiaali- ja työllisyysministerien epävirallisesta kokouksesta. Hän totesi kaikkien euromaiden pitäneen kokouksen järjestämistä tervetulleena. Kokouksessa oltiin yksimielisiä talous- ja sosiaalipolitiikan koordinoinnin ja integroidun lähestymistavan tärkeydestä. Puheenjohtaja kertoi, että sosiaalisektorin ei tule jäsenvaltioiden mukaan olla vain sopeutuja talouspolitiikan vaatimusten edessä, vaan sosiaalinen näkökulma tulee ottaa täysipainoisesti huomioon talouspolitiikan suosituksia tehtäessä.

Kaikki euron ulkopuoliset maat ilmaisivat paheksuntansa epävirallisen kokouksen järjestämisestä. Ne muistuttivat, että sosiaaliset haasteet koskettavat kaikkia jäsenvaltioita ja peräänkuuluttivat yhteisyyttä asioiden käsittelyissä. Ne muistuttivat myös neuvoston oikeudellisen yksikön kannasta, jonka mukaan tällaisten epävirallisten kokousten järjestämiselle ei ole oikeusperustaa. Tiettyjen maiden ulkoministerit ovat lähettäneet puheenjohtajamaalle asiaa koskevan yhteiskirjeen.

Työntekijöiden liikkuvuus: faktoja, lukuja ja haasteita

Komissio (Thyssen) selosti EU:n sisäiseen työvoiman liikkuvuuteen liittyviä tilastoja ja taustoja pohjustaakseen suunnitelmien mukaan joulukuussa annettavaa liikkuvuuspakettia, johon sisältyisi sosiaaliturvan koordinointisäännöksen tarkentaminen ja lähetettyjen työntekijöiden direktiivin kohdennettu tarkastelu. Tavoitteena on vahvistaa työvoiman liikkuvuuden mahdollisuuksia korostaen kuitenkin oikeudenmukaista ja tasapuolista toimintaa sisämarkkinoilla. Asianmukainen suojelun taso

tulee taata sekä paikalliselle että lähetetyille työntekijöille. Yksityiskohtaisempia tietoja paketista annetaan joulukuun neuvostossa.

Komissaari Thyssen kertoi, että asuinmaansa ulkopuolella työskenteli noin 1,6 miljoonaa ihmistä (2014) EU:n ja EFTA-maiden alueella. Lähetettyjä työntekijöitä oli noin 1,3 miljoonaa vastaten 0,6 % kokonaistyövoimasta. Lähetettyjä työntekijöitä tulee eniten Saksaan Ranskaan ja Belgiaan. Työntekijöitä siirtyy kestävämpiin talouksiin ennen kaikkia etelästä, mutta itäisissä jäsenmaissa on myös paljon maasta muuttoa. Erityisesti nuoret, korkeasti koulutetut ja naiset liikkuvat EU:n sisällä. Oleellinen tekijä liikkuvuudessa on maantieteellinen läheisyys. ¼ EU:n kansalaisista on todennut voivansa todennäköisesti tehdä töitä ulkomailla.

Suomen edustajat
Ministeri Jari Lindström
Suurlähettiläs Marianne Huusko-Lamponen (EUE)
Liisa Heinonen (TEM)
Pasi Korhonen (STM)
Johanna Hulkko (VNEUS)
Riikka-Maria Turkia (EUE)
Antero Kiviniemi (EUE)

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat	työllisyys- sosiaalipolitiikka- terveys- ja kuluttaja-asiat -neuvosto
Hoitaa	**STM, TEM**
Tiedoksi	EUE, OKM, OM, SM, UM, VM, VNK, YM